

Complexnummer: 509474

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

De Waterwolf

Aantal complexonderdelen

2

Monumentnummers van complexonderdelen

509475, 509476

Woonplaats

Zuurdijk

Gemeente

Het Hogeland

Provincie

Groningen

Hoofdadres van hoofdobject

Electraweg 21, 9883 TB Zuurdijk

Complexomschrijving

Inleiding

In de periode 1918-1920 werd in opdracht van het waterschap Electra een groot gemaal "de Waterwolf" gebouwd. Het had als taak de boezemwaterschappen Hunsingo en Westerkwartier, en het waterschap Reitdiep van hun overtollige water te ontlasten. Tegelijkertijd is aan de noordkant van het Reitdiep een sluis aangelegd om bij ongelijke waterhoogten aan weerszijden van de sluis schepen te schutten. Over de sluis is een ophaalbrug gebouwd. Omdat het gemaal in de gemeente Zuidhorn ligt en de sluis met brug in de gemeente De Marne, wordt het geheel niet als één complex voorgedragen.

Het complex, bestaande uit een SCHUTSLUIS met OPHAALBRUG, ligt aan het eind van de Electraweg op de grens met de gemeente Zuidhorn. In de loop der tijd zijn enkele onderdelen van sluis en brug vernieuwd: in 1960 is één sluisdeur vervangen en in 1979 de tweede, de brug heeft een nieuw bedieningshuisje gekregen, dat buiten rijksbescherming valt. De brug is sinds 2 januari 1995 eigendom van de gemeente De Marne en de sluis is eigendom van het waterschap Noorderzijlvest.

Waardering

Complex bestaande uit een sluis en brug van algemeen belang

- vanwege de belangrijke functie die het heeft/had voor het schutten van schepen en als verbindingskunstwerk

tussen het Westerkwartier en De Marne

- vanwege het typologische belang
- vanwege de vrij hoge mate van gaafheid van de samenstellende onderdelen
- vanwege de functionele en ruimtelijk-visuele relatie met gemaal "de Waterwolf" en het Reitdiep
- vanwege de typologische zeldzaamheid voor de regio

Monumentnummer*: 509475

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 16 juni 1999
Kadaster deel/nr: 7051/32

Complexnummer

509474

Complexnaam

De Waterwolf

Woonplaats*

Zuurdijk

Gemeente*

Het Hogeland

Provincie*

Groningen

Straat*

Electraweg

Nr*

21

Toev.*

Postcode*

9883 TB

Woonplaats*

Zuurdijk

Situering

Bij

Locatie

Kadastrale gemeente*

LEENS

Sectie*

G

Kad. object*

1389

Appartement

Grondperceel

Rijksmonumentomschrijving**

Omschrijving

OPHAALBRUG over de sluis gebouwd tussen 1918 en 1920. De brug ligt midden over de schutskolk en heeft een ijzeren hameipoort met opengewerkte balans, twee ijzeren langsschoren en twee trekstangen. Het houten brugdek ligt op ijzeren I-balken en heeft ijzeren brugleuningen waartussen, op regelmatige afstand van elkaar, kettingen zijn gespannen.

Waardering

Ophaalbrug van algemeen belang

- als voorbeeld van een sobere ophaalbrug met opengewerkte hameipoort
- vanwege de vrij hoge mate van gaafheid
- vanwege de functionele relatie met de sluis

Hoofdcategorie

Weg- en waterbouwkundige werken

Subcategorie

Brug(C)

Functie

Verkeersbrug

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 509476

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 16 juni 1999
Kadaster deel/nr: 7051/32

Complexnummer

509474

Complexnaam

De Waterwolf

Woonplaats*

Zuurdijk

Gemeente*

Het Hogeland

Provincie*

Groningen

Straat*

Electraweg

Nr*

21

Toev.*

Postcode*

9883 TB

Woonplaats*

Zuurdijk

Situering

Bij

Locatie

Kadastrale gemeente*

LEENS

Sectie*

G

Kad. object*

1389

Appartement

Grondperceel

Rijksmonumentomschrijving**

Omschrijving

SCHUTSLUIS gelegen ten noorden van het gemaal "de Waterwolf", op het punt waar de Kommerzijlsterrijt in het Reitdiep uitkomt. De sluis bestaat uit twee sluishoofden met houten sluisdeuren, die beide vernieuwd zijn (de ene in 1960 en de andere in 1979). De sluiswanden zijn van baksteen en hebben aangesmeerde hoeken. Op de sluisdeuren is een ijzeren hek bevestigd. Tussen de beide sluishoofden bevindt zich een schutkolk met gemetselde stenen muren bedekt met aarde, aangelegd onder een talud van circa 45°. Om te voorkomen dat de schepen in het talud lopen zijn op regelmatige afstand houten meerpalen geplaatst voorzien van een houten loopbrug met ijzeren leuningen, die een verbinding vormt met de beide sluishoofden.

Waardering

Schutsluis van algemeen cultuurhistorisch belang

- als voorbeeld van een sluis uit 1918-1920
- vanwege de vrij hoge mate van gaafheid van de sluis
- vanwege de functionele relatie met de brug
- vanwege de functionele en ruimtelijk-visuele relatie met gemaal "de Waterwolf"

Hoofdcategorie

Subcategorie

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Weg- en waterbouwkundige werken

Waterkering en -doorlaat

Schutsluis